EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 607 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Írska

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 607 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Írska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97[1], a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Cieľom nariadenia REPowerEU[2], ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť EÚ od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do EÚ, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Írsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Európskou úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci EÚ a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(2) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“[3], ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie miery rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a jednotný trh javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 na toto oznámenie nadviazala, keď vydala výročnú správu o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti[4]. V správe sa uvádzajú podrobné údaje o silných stránkach a výzvach jednotného trhu Európy z hľadiska konkurencieschopnosti, pričom sa monitoruje každoročný vývoj na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti.

(3) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024[5], čím odštartovala cyklus európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority uvedeného prieskumu sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Írsko neurčila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Írska na rok 2024. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny, ktoré Rada prijala 12. apríla 2024, ako aj návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv, ktorý Rada prijala 11. marca 2024.

(4) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec EÚ pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97. Zároveň zahŕňa aj zmenené nariadenie (ES) č. 1467/97 týkajúce sa vykonávania postupu pri nadmernom deficite a zmenenú smernicu 2011/85/EÚ o rozpočtových rámcoch členských štátov[6]. Cieľmi nového rámca sú udržateľnosť verejného dlhu a udržateľný a inkluzívny rast, ktorý sa má dosiahnuť postupnou fiškálnou konsolidáciou, ako aj reformami a investíciami. Podporuje sa v ňom preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát by mal Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány obsahujú fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu,

---

3 COM(2023) 168 final.
4 COM(2024) 77 final.
5 COM(2023) 901 final.
6 Nariadenie Rady (EÚ) 2024/1264 z 29. apríla 2024, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. EÚ L 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a smernica Rady (EÚ) 2024/1265 z 29. apríla 2024, ktorou sa mení smernica 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont v trvaní štyroch až piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky mandátu národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov[7] v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch by mala byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby najneskôr do konca obdobia úprav dlh verejnej správy dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal v strednodobom horizonte na obozretnej úrovni pod 60 % HDP, a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod 3 % HDP a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto plánov má Komisia [21. júna] 2024 poskytnúť členským štátom usmernenia týkajúce sa obsahu plánov a následných výročných správ o pokroku, ktoré budú musieť predložiť, a v súlade s článkom 5 nariadenia (EÚ) 2024/1263 im zašle technické usmernenia týkajúce sa fiškálnych úprav (referenčné trajektórie a prípadne technické informácie). Členské štáty by svoje strednodobé fiškálno-štrukturálne plány mali predložiť do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty by mali podľa potreby zabezpečiť zapojenie svojich národných parlamentov a konzultácie s nezávislými fiškálnymi inštitúciami, sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

(5) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja a kopíruje pritom vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné aj pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(6) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Írsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 8. septembra 2021 prijala rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska[8], ktoré bolo zmenené 8. decembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu. Uvoľnenie splátok je podmienené rozhodnutím Komisie prijatým v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241, že Írsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom

---

[7] Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 nariadenia Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 (Ú. v. EÚ L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čisté výdavky sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov, ii) diskrečných príjmových opatrení, iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie, iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou, v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

[8] Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Írska (15965/2023).

splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(7) Írsko 30. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a 10. mája 2024 svoj program stability na rok 2024 v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1466/97. V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Írska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(8) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o Írsku na rok 2024[9]. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Írska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov EÚ v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja.

(9) Na základe údajov overených Eurostatom[10] zostal prebytok verejných financií Írska v roku 2023 stabilný na úrovni 1,7 % HDP, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol zo 44,4 % HDP na konci roku 2022 na 43,7 % HDP na konci roku 2023.

(10) Rada 12. júla 2022 odporučila Írsku[11], aby v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi politiky[12], pričom sa zohľadní pokračujúca dočasná a cielená podpora domácností a podnikov, ktoré sú najviac ohrozené nárastom cien energie, a ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Írsku sa zároveň odporučilo, aby prispôsobilo bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Krajine bolo zároveň odporučené, aby zvýšila verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti vzhľadom na iniciatívu REPowerEU, a to okrem iného aj využitím Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky[13] v kontexte vysokej inflácie v roku 2023 expanzívne, a to na úrovni 0,9 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 expanzívny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,8 % HDP. To zahŕňa zníženie nákladov na cielené núdzové

9 SWD(2024) 607 final.

10 Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2024.

11 Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 52).

12 Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho produktu Írska v roku 2023, ktorý sa používa na meranie zámerov fiškálnej politiky, v nominálnom vyjadrení odhaduje na 9,2 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

13 Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou ochorením COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

podporné opatrenia pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, o 0,1 % HDP. Zahrnuté sú tu aj vyššie náklady na poskytnutie dočasnej ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (o 0,1 % HDP). Expanzívny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 teda nebol spôsobený cielenou núdzovou podporou pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a len čiastočne bol spôsobený podporou pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Expanzívny rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) bol spôsobený aj trvalým zvyšovaním miezd vo verejnom sektore a sociálnych dávok a vyššími výdavkami na zdravotnú starostlivosť. Možno teda konštatovať, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov v roku 2023 nebol v súlade s odporúčaním Rady. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ dosiahli v roku 2023 výšku 0,1 % HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 2,3 % HDP, pričom oproti roku 2022 išlo o nárast o 0,2 percentuálneho bodu. Írsko financovalo dodatočné investície prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ. Írsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako sú napríklad elektrifikácia prímestských železníc a program na poskytovanie digitálnej infraštruktúry pre školy, ktoré sú čiastočne financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ.

(11) Kľúčové projekcie v programe stability na rok 2024 možno zhrnúť pomocou nasledujúcich údajov. V makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 2,6 % v roku 2024 a na úrovni 3,9 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by sa mala v rokoch 2024 aj 2025 pohybovať na úrovni 2,1 %. Očakáva sa, že prebytok verejných financií sa v roku 2024 zníži na 1,6 % HDP a v roku 2025 sa zvýši na 1,7 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do konca roka 2024 zníži na 41,5 % a do konca roka 2025 na 39,5 %. Po roku 2025 má prebytok verejných financií podľa projekcií v roku 2026 klesnúť na 1,5 % HDP a v roku 2027 má vzrásť na 1,7 %. Saldo verejných financií má preto počas časového rámca programu zostať pod úrovňou referenčnej hodnoty pre deficit 3 % HDP. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po roku 2025 postupne zníži na 37,8 % v roku 2026 a na 36,7 % v roku 2027.

(12) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP v roku 2024 o 1,2 % a v roku 2025 o 3,6 %, zatiaľ čo inflácia podľa HICP sa má pohybovať na úrovni 1,9 % v roku 2024 a 1,8 % v roku 2025.

(13) V prognóze Komisie z jari 2024 sa v roku 2024 počíta s prebytkom verejných financií vo výške 1,3 % HDP, pričom pomer dlhu verejnej správy k HDP má do konca roka 2024 klesnúť na 42,5 %. Nižšie prebytky odrážajú opatrný prístup, pokiaľ ide o možné pretrvávanie vysokého rastu výdavkov v rokoch 2024 a 2025. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2024 sa odráža najmä prebytok verejných financií a bolo by väčšie, ak by sa neuskutočnilo významné zosúladenie dlhu a deficitu. Na základe odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 vo všeobecnosti neutrálne na úrovni -0,1 % HDP.

(14) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že v roku 2024, podobne ako v roku 2023, sa budú z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti financovať výdavky vo výške menej než 0,1 % HDP. Výdavky financované z grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožnia

realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Írska.

(15) Rada 14. júla 2023 odporučila Írsku[14], aby v roku 2024 zachovalo zdravú fiškálnu pozíciu. Členské štáty boli pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a pri vypracúvaní svojich návrhov rozpočtových plánov na rok 2024 vyzvané, aby zohľadnili to, že Komisia plánuje navrhnúť Rade, aby na základe výsledných údajov za rok 2023 začala postup pri nadmernom deficite na základe deficitu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že štrukturálne saldo Írska dosiahne v roku 2024 úroveň 1,8 % HDP v porovnaní s úrovňou 1,0 % v roku 2023, a teda bude nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálne saldo na úrovni –0,5 % HDP. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(16) Rada okrem toho odporučila, aby Írsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platné núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky. Rada takisto uviedla, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo ich pokračovanie, Írsko by malo zabezpečiť, aby sa zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly pre úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa odhaduje, že čisté rozpočtové náklady[15] na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2023 na úrovni 0,4 % HDP, v roku 2024 na úrovni 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0,0 % HDP. Predpokladá sa, že núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú ukončené čo najskôr v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(17) Rada zároveň Írsku odporučila aj to, aby zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov v roku 2024 vzrastú na 2,5 % HDP (2,3 % HDP v roku 2023). To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov EÚ vrátane grantov Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v roku 2024 zostanú na stabilnej úrovni 0,1 % HDP.

(18) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a za predpokladu nezmenených politík sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že prebytok verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 1,2 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roka 2025 znížiť na 41,3 %. V znížení pomeru dlhu k HDP v roku 2025 sa odráža najmä prebytok verejných financií a bolo by väčšie, ak by sa neuskutočnilo významné zosúladenie dlhu a deficitu.

(19) Existujú obavy v súvislosti s vplyvom nákladovej efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti na fiškálnu udržateľnosť. Írsko je jedinou krajinou v EÚ, ktorá nemá všeobecne dostupnú primárnu zdravotnú starostlivosť, čo vytvára väčší tlak na

[14] Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 58).

[15] Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 58).

nemocnice. Očakáva sa, že starnutie obyvateľstva vyvinie tlak na systém zdravotnej starostlivosti: podľa predpokladov to v prípade Írska do roku 2070 povedie k zvýšeniu verejných výdavkov na zdravotnú starostlivosť ako percentuálneho podielu HDP o 1,5 percentuálneho bodu, čo je vysoko nad plánovým zvýšením o 0,4 percentuálneho bodu v prípade EÚ.

(20) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy obsiahnuté v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu vrátane kapitoly REPowerEU hneď, ako bude prijatá, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Írska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Írsko pokračovalo vo vykonávaní reforiem a urýchlilo investície riešením vznikajúcich oneskorení a zároveň aj silnými administratívnymi kapacitami. Zahŕňa to včasné predloženie pripravovaných žiadostí o platbu. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(21) Írsko má v rámci strednodobého preskúmania fondov politiky súdržnosti v súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program, pričom zohľadní okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky EÚ, ktoré sú súčasťou každého programu. Írsko dosiahlo pokrok vo vykonávaní politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, výzvy však pretrvávajú. Írsko naďalej zaznamenáva významné hospodárske a sociálne rozdiely medzi metropolitnými oblasťami a ostatnými oblasťami v krajine, a to najmä v severozápadnom regióne. Výrazné nedostatky sú v oblasti začleňovania do trhu práce v prípade znevýhodnených skupín, ktoré sú vystavené neprimerane vysokému riziku chudoby a sociálnemu vylúčeniu. Keďže priority dohodnuté v programoch sú naďalej relevantné, dôležité je zrýchliť ich vykonávanie. Cieľ posilniť inovačné ekosystémy na regionálnej úrovni je stále opodstatnený a zahŕňa zámer znížiť rozdiely v oblasti inovácií medzi severozápadným regiónom a ostatnými dvoma regiónmi. Naďalej je dôležité uľahčovať prístup k sociálnym službám a rozvíjať cielené opatrenia v oblasti zručností pre najznevýhodnenejšie skupiny s cieľom riešiť nedostatok pracovných síl, chudobu a sociálne vylúčenie. Írsko by mohlo využiť iniciatívu Platforma strategických technológií pre Európu, aby zvýšilo investície do digitalizácie a digitálnej transformácie v malých a stredných podnikoch a do výskumu v oblasti technológií čistej energie v súlade so stratégiou pre inteligentnú špecializáciu a s dokumentom s názvom *Vision of Ireland's Industry 4.0 Strategy 2020 – 2025* (Vízia stratégie írskeho Priemyslu 4.0 na roky 2020 – 2025) a aby zriadilo mechanizmus *Future Manufacturing Ireland* (Budúcnosť írskeho spracovateľského priemyslu).

(22) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktoré sa riešia v pláne obnovy a odolnosti a s využitím iných finančných prostriedkov EÚ, čelí Írsko niekoľkým výzvam súvisiacim so zásobovaním pitnou vodou a s úpravou odpadových vôd, ako aj so

systémom nakladania s odpadom. Okrem toho pretrvávajú výzvy súvisiace s elektrizačnou sústavou, energetickou infraštruktúrou a technológiami inteligentných sietí, ako aj s energetickou efektívnosťou.

(23) V odvetviach vodného hospodárstva a odpadových vôd sú stále značné nedostatky ovplyvňujúce kvalitu vody, ktoré sa zhoršujú v dôsledku neustále vysokých mier únikov v systéme zásobovania vodou. Írsko dosahuje slabé výsledky, pokiaľ ide o normy opísané v smernici o čistení komunálnych odpadových vôd, keďže významná časť komunálnych odpadových vôd sa stále nečistí ani nezbiera, a to najmä z dôvodu zastaranej infraštruktúry. Významná časť írskeho obyvateľstva stále nie je napojená ani na zariadenia sekundárnej úpravy odpadovej vody. Odber vody a zmeny vodných útvarov sa kontrolujú nedostatočne, pretože neexistuje vhodný právny rámec. Chýbajúca primeraná infraštruktúra na zásobovanie pitnou vodou a zber a úpravu odpadovej vody môže v určitých oblastiach obmedzovať výstavbu budov na bývanie alebo priemysel, a to má vplyv na konkurencieschopnosť.

(24) Energetický systém Írska v roku 2023 naďalej vykazoval známky zraniteľnosti, keďže maloobchodné ceny elektriny zostali vyššie ako priemer EÚ. V druhom polroku 2023 malo Írsko v rámci EÚ najvyššie ceny elektriny pre odberateľov v domácnostiach a tieto ceny sú naďalej vysoké. Írsko si stanovilo ambiciózne ciele týkajúce sa podielu výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a začalo zavádzať dodatočné obnoviteľné zdroje energie, ktoré spôsobia tlak na elektrizačnú sústavu v dôsledku zvýšených objemov variabilnej výroby. Dodatočná kapacita siete je potrebná na úrovni prenosu aj distribúcie, čo zahŕňa aj nové cezhraničné projekty. Vplyv nedostatočnej kapacity siete má dosah aj na konkurencieschopnosť, najmä pokiaľ ide o prilákanie a udržanie spoločností. V dôsledku kapacitných obmedzení sú takisto vyššie aj výrobné náklady, čo môže podniky odrádzať. Národnému regulačnému orgánu bola pridelená úloha vypracovať plán pre flexibilitu na strane dopytu s cieľom umožniť írskemu energetickému systému fungovať efektívne s vysokým podielom elektriny z obnoviteľných zdrojov. Flexibilita na strane dopytu a zásadná modernizácia infraštruktúry na prenos, distribúciu a uskladňovanie energie budú kľúčové na to, aby Írsko dosiahlo cieľ stanovený v jeho akčnom pláne v oblasti klímy, ktorým je 80 % elektriny z obnoviteľných zdrojov, znížilo obmedzenie existujúcej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov a integrovalo plánovaných 5 GW výroby veternej energie na mori do roku 2030. S cieľom umožniť posilnenie postavenia spotrebiteľov a zároveň zlepšiť flexibilitu energetického systému sú potrebné ďalšie opatrenia na podporu flexibility na strane dopytu a účasti spotrebiteľov na distribuovaných zdrojoch energie. Zahŕňa to zapojenie spotrebiteľov do služieb vyrovnávania a flexibility.

(25) Napriek pokroku dosiahnutému pri vykonávaní iniciatív na zlepšenie energetickej efektívnosti sú stále potrebné ďalšie opatrenia na zníženie spotreby energie a dekarbonizáciu fondu budov, a to najmä modernizácia energie pre obytné budovy, energetická modernizácia a rýchle zavádzanie vykurovania z obnoviteľných zdrojov. Írsku sa stále nepodarilo obmedziť spotrebu energie, ktorá sa bude podľa írskej správy o vnútroštátnych projekciách v oblasti energie zvyšovať do roku 2030 a prekročí odvetvové emisné stropy stanovené pre sektor zastavaného prostredia. Hoci skutočný rozsah hĺbkovej modernizácie budov zostáva obmedzený, Írsko začalo vykonávať ambiciózne ciele stanovené v jeho akčnom pláne v oblasti klímy. Na energetickú efektívnosť budov sa v štátnom rozpočte na rok 2024 vyčlenilo viac než 400 miliónov EUR. Zavedením komplexných programov úspory energie vo verejnom sektore by sa mohla zvýšiť energetická hospodárnosť fondu verejných budov. Je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie aj v záujme riešenia spotreby energie v doprave

a priemysle, a to prostredníctvom ďalšej elektrifikácie prímestských železníc a stimulovania systémov monitorovania a kontroly spotreby energie.

(26) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2024 odporučila členským štátom eurozóny, aby prijali opatrenia na splnenie odporúčania o hospodárskej politike eurozóny, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Írska odporúčania 1, 2, 3 a 4 napomáhajú plneniu prvého, druhého a štvrtého odporúčania pre eurozónu,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Riešiť očakávané zvýšenie výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva zvýšením nákladovej efektívnosti systému zdravotnej starostlivosti;

2. riešiť vznikajúce oneskorenia s cieľom umožniť nepretržité, rýchle a účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU hneď, ako bude prijatá, čím sa zabezpečí dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Zrýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zohľadňovať príležitosti, ktoré poskytuje iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu na zlepšenie konkurencieschopnosti;

3. zvýšiť investície do infraštruktúry pitnej vody a čistenia odpadových vôd s cieľom zlepšiť kvalitu vody a znížiť úniky;

4. zintenzívniť úsilie na zlepšenie flexibility elektrizačnej sústavy a modernizáciu a rozšírenie kapacity siete. Vypracovať a realizovať stratégiu na podporu reakcie na strane dopytu a zjednodušiť plánovanie a povoľovanie v prípade zariadení na uskladňovanie energie a pripájanie do sústavy. Zvýšiť úsilie na zlepšenie energetickej hospodárnosti súkromných budov s cieľom znížiť účty za energiu a náklady na energetický systém.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka